

<https://doi.org/10.17048/AM.2023.283>

<https://videorium.hu/hu/recordings/51434>

Szegiová Cyntia: Okostelefonok az osztályteremben

Szegiová Cyntia

Selye János Egyetem Tanárképző Kar, Óvó- és Tanítóképző Tanszék

cyntia.szegi@gmail.com

Absztrakt: A tanulmány a tantermekben történő okostelefon-használat vizsgálatával foglalkozik egy összehasonlító vizsgálat eredményeinek tükrében. Célja, hogy az általános iskolások, középiskolás diákok és egyetemi/főiskolai hallgatók körében végzett felmérés alapján bemutassa az okoseszközök oktatásban való használatának változásait a 2020-2022 közti pandémiás időszak során. A vizsgálat abból a feltevésből indul ki, hogy bár az okoseszközök – így az okostelefonok – gyakorlatilag évek óta mindennapjaink elengedhetetlen részeit jelentik, azok alkalmazása az oktatásban a Covid-járvány előtt kevésbé volt rendszeres és tervezett, sokkal inkább véletlenszerű. E téren hozott alapvető változást a pandémiás időszak, mikor az online, esetleg a hibrid oktatásra való áttérés az oktatás minden résztvevőjét rákényszerítette alternatív megoldások bevetésére. Ennek megfelelően az okostelefonok használata is – legalábbis részben – átértékelődött, hiszen azok sokoldalú mobil eszközként rendkívül optimálisan használhatók az oktatásban is. A tanulmány keretében egy először 2019-ben elvégzett, majd 2023-ban megismételt kérdőíves felmérés eredményei kerülnek bemutatásra és értelmezésre.

Kulcsszavak: okostelefon-használat, összehasonlító vizsgálat, mobile-learning, kérdőíves felmérés

SMARTPHONES IN THE CLASSROOM

Abstract: The study focuses on the smartphone usage in classrooms, reflecting the results of a comparative investigation. Its aim to present the changes in the use of smart devices in education based on surveys conducted among elementary school students, high school students and university/college students during the pandemic period between 2020 and 2022. The study is based on the assumption that although smart devices, including smartphones, have been an essential part of our everyday lives for practically years, their application in education was less planned and more random, before the pandemic. This period brought a fundamental change in this regard, as the shift to online or hybrid education forced all participants in education to adopt alternative solutions. Accordingly, the use of smartphones has been re-evaluated, at least in part, as they can be optimally utilized as versatile mobile device in education. The study presents and interprets the results of a questionnaire survey first conducted in 2019 and then repeated in 2023.

Keywords: smartphone usage, comparative study, mobile learning, questionnaire survey

1. Bevezetés

Az információs és kommunikációs technológiák rohamos fejlődése különösen az elmúlt három évtizedben alapjaiban formálta át az emberek mindennapjait. Ez többek között a kommunikációs csatornák átalakulásában érhető nyomon, hiszen míg az 1990-es évek elején a televízió és a rádió számítottak a fő információforrásoknak, alig 10 évvel később szerepüket fokozatosan kezdte átvenni a hódításba kezdő internet. Utóbbi meneteleése gyakorlatilag egy öngerjesztő folyamatnak tekinthető, hiszen ehhez szükség volt először is megfelelő végfelhasználói eszközökre – asztali és hordozható számítógépekre, majd táblagépekre és okostelefonokra, amelyek piaci térnyerése ugyanakkor elvárta a minél jobb minőségű internethozzáférést. Kiemelkedő szereppel bírtak ebben a folyamatban a 90-es évek végétől fokozatosan általánosan elérhetővé váló mobiltelefonok, majd az ezeket felváltó okostelefonok. Sokatmondó, hogy egy mai okoseszköz egy 30 évvel ezelőtti asztali PC kapacitásának sokszorosát nyújtja, mégpedig minimális méret mellett.

ESZTERHÁZY KÁROLY KATOLIKUS EGYETEM
INFORMATIKA KAR • DIGITÁLIS TECHNOLÓGIA INTÉZET
AGRIA MÉDIA KONFERENCIA 2023

Mint azt 2020-2022 közti pandémiás időszak tapasztalatai is mutatják, az okoseszközöknek – elsősorban az immár általánosan használt okostelefonoknak – is köszönhető, hogy az online térbe kényszerülő oktatás, ha korlátozottan is, de a folyamatos megszorítások mellett is folytatódni tudott. Függetlenül mindazon érvtől és ellenérvtől, amelyek az ilyen eszközök iskolai használatának előnyeit vitatják, számos esetben ezek jelentették az egyetlen olyan használható csatornát, ahol a tanár kommunikálni tudott diákjaival, ill. a tanulók csatlakozni tudtak az átmenetileg virtuálisan megvalósuló órákhoz. A járványidőszak ugyanakkor arra is rámutatott, hogy bár országtól és nemzettől függetlenül az oktatáspolitikai mindig az IKT-kompetenciák fejlesztését és az oktatás digitális átállítását hangsúlyozza, a pandémia előidézte kihívásokra egyetlen rendszer sem volt felkészülve.

A jelen tanulmány keretében azt vizsgáljuk, hogyan változtak az általános iskolás, középiskolás és az egyetemi hallgatók telefonhasználati szokásai az oktatás kontextusában a pandémiás időszak előtt (2019) és után (2023). Ezáltal azt kívánjuk feltérképezni, hogy a járványidőszak „eredményei” mennyiben maradtak meg mára afféle jó gyakorlatként, ill. mennyire tekinthetők csak egy specifikus kihívásokkal küzdő időszak sajátosságainak.

2. Irodalmi háttér

2020 tavaszán hazánkat is elérte a koronavírus járvány, amelynek köszönhetően az iskolák bezártak és a tanítás online formában valósult meg. A tanárok számos módon próbálkoztak az offline tanítási módszereknek az online felületekre való adaptálásával. Egy részük szinkron módon, azaz videó- és hanganyagmegosztó platformon keresztül tartotta meg óráit, mások aszinkron módon is próbálkoztak, azaz a tanárok feladatokat küldtek a diákoknak és azok az egy megszabott határidőre el kellett küldeniük (Kövé, 2022). Ezek segítségével különböző applikációk voltak adottak, mint például Zoom, Skype, Microsoft Teams, Google Classroom stb., amelyeket különböző IKT eszközökről el lehetett érni.

Az IKT-eszközök alkalmazása a hagyományos tanításban nem új dolog (Fajt-Berecky, 2021), hiszen több kutatás is foglalkozik ezek kivitelezéséről és használatáról (lásd Kétyi, 2017). Kutatások foglalkoznak azzal a jelenséggel, hogy az IKT eszközökkel, valamint a kézzel való jegyzetelés között a tanulók teljesítményében mekkora különbség található. A laptopon való jegyzetelés során részletesebb jegyzetek készültek, mint a kézzel írottakkal. Azaz kevesebb idő alatt több információ felvételre és tárolásra is képesek vagyunk az elektronikus eszközeink által. Az IKT eszközök az osztályterekben nem csak tanulás céljából vannak jelen, hanem a diákok előszeretettel használják leginkább szöveges üzenetek váltására, internetezésre vagy akár e-mailek ellenőrzésére. Ezek a másodlagos tevékenységek viszont negatívan hatnak a tanulási folyamatra (Ravizza et al., 2014).

A jelen tanulmányban az általános és középiskolások, valamint az egyetemi hallgatók körében végzett felmérések arra keresik a választ, hogy az IKT eszközök, jelen esetben az okostelefonok mennyire vannak jelen a tanulók az iskolában való tartózkodása alatt és hogy az online oktatás után mennyire változott az okostelefonok használatának mennyisége és minősége.

3. A felmérés módszertani háttere

Az adatgyűjtés online formában történt, Google Forms segítségével. A kérdőívem a tanulóknak és hallgatóknak szólt, mivel a kutatásom célja a tanulók és hallgatók körében az okostelefonok használatának vizsgálata volt, hogy mennyire és miként használják tanórákon és a tanórák közötti szünetekben.

A felmérés két vizsgálati időszakot foglalt magába: az első időszak 2019. 04. 02. – 2019. 04. 28. között valósult meg a Covid-19 időszak előtt. A felmérésben 175 kitöltő vett részt, ebből 36 általános iskolás tanuló, 59 középiskolás és 80 egyetemi hallgató. A második időszak pedig 2023. 09. 18. – 2023. 10. 10. között valósult meg, 125 résztvevővel, és ez immár a Covid19 időszak után. 2023-ban 33 általános iskolás, 30 középiskolás és 62 egyetemi hallgató vett részt a kutatásban.

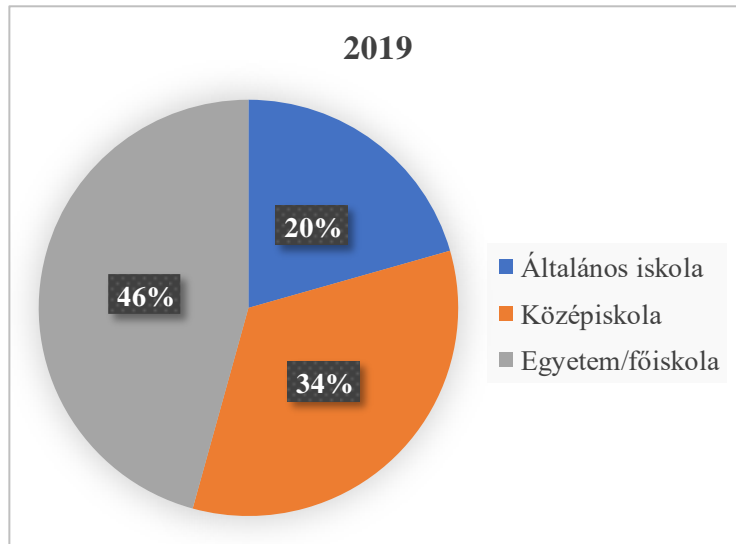
A két időszak eredményei lettek összehasonlítva és kiértékelve. Mindkét időszak résztvevői a szlovákiai magyar tannyelvű általános- és középiskolások voltak, valamint a Selye János Egyetem hallgatói.

A kérdőív összesen 20 kérdést tartalmazott, amelyek között különböző válaszlehetőségek voltak. Ezek között szerepeltek többszörös válaszokat igénylő kérdések, rövid választ megadó, valamint feleletválasztós kérdések is.

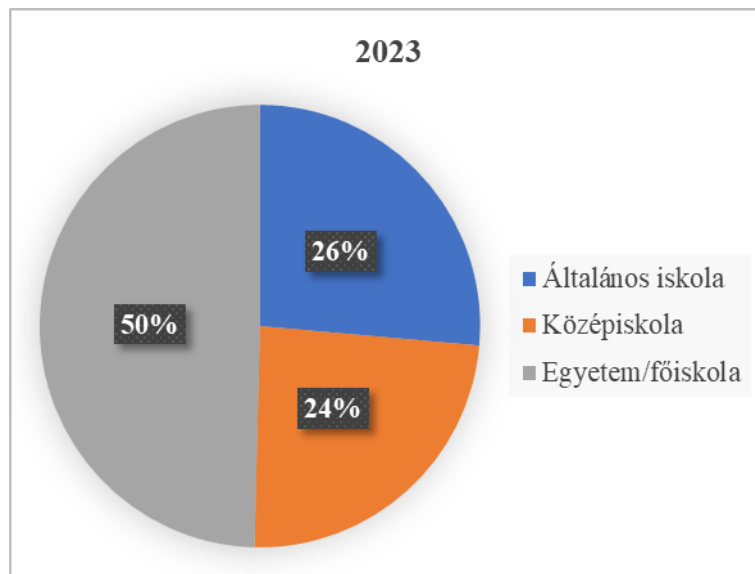
4. Eredmények

ESZTERHÁZY KÁROLY KATOLIKUS EGYETEM
INFORMATIKA KAR • DIGITÁLIS TECHNOLÓGIA INTÉZET
AGRIA MÉDIA KONFERENCIA 2023

Az 1. és 2. ábrák a kérdőív kitöltési arányát hasonlítják össze a vizsgált időszakokban. Látható, hogy 2019-ben és 2023-ban is az egyetemi hallgatók túlnyomó többségben vettek részt a felmérésben. Feltűnő ugyanakkor az általános iskolás diákok részvételi arányának növekedése. Mint az az összevetésből is látható, 2023-ban 6%-kal több általános iskolás diákhoz jutott el a kérdőív, mint 2019-ben.

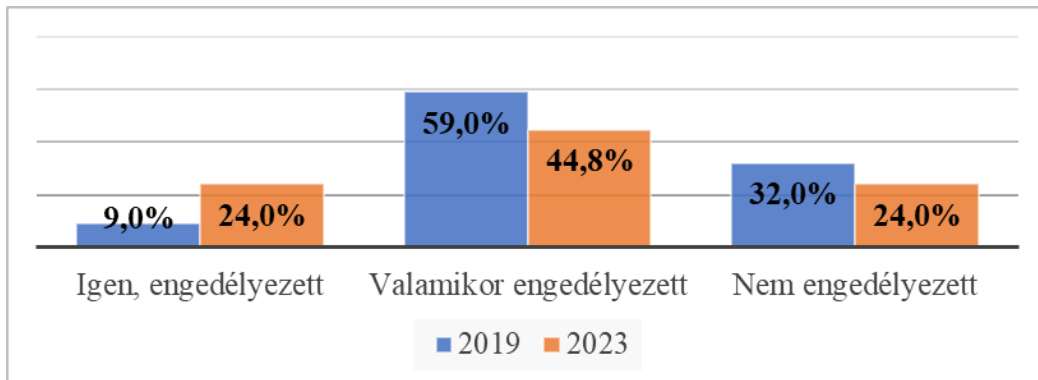
1. ábra Kitöltők aránya 2019-ben

2. ábra Kitöltők aránya 2023-ban

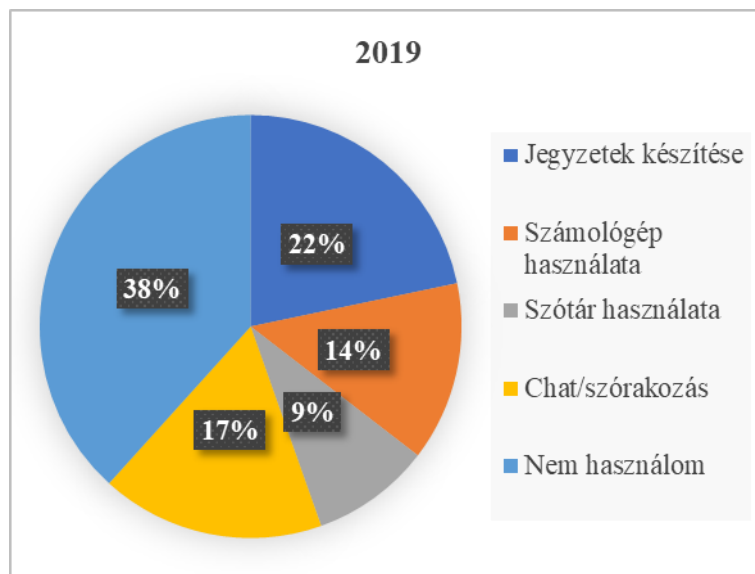
A 3. ábrán látható diagramok az „Engedélyezett-e az okostelefonok használata az órákon” kérdésre kapott válaszokat vetik össze. 2019-ben a válaszadók többsége, mintegy 59%-a a középutat választotta. Ebből az a következtetés vonható le, hogy bár alapvetően nem volt engedélyezett az okostelefonok használata, voltak olyan órák, ahol megengedték azok alkalmazását. 2023-ban 24%-ra növekedett az „igen” válaszok aránya, azaz a 2019-2023 közötti (pandémiás) időszak eredményeként az oktatási intézmények/oktatók is elnézőbbek az okoseszközök használatát illetően.

ESZTERHÁZY KÁROLY KATOLIKUS EGYETEM
INFORMATIKA KAR • DIGITÁLIS TECHNOLÓGIA INTÉZET
AGRIA MÉDIA KONFERENCIA 2023

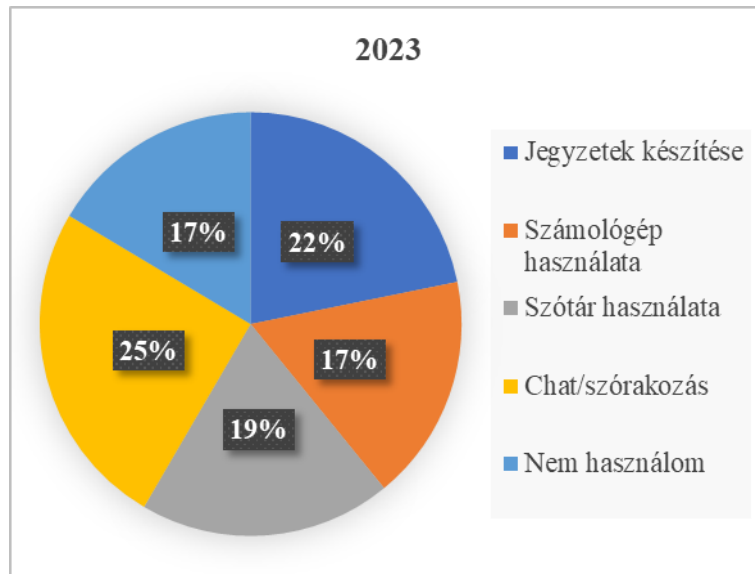
3. ábra Engedélyezett-e az okostelefonok használata a tanórákon

A 4. és 5. ábrákon látható diagramok azon válaszokat tükrözik, hogy milyen célra használták a válaszadók okostelefonjukat a tanítási órákon. Amint látható, 2019-ben a válaszadók 38%-a alapvetően nem használta az okostelefonját óra közben, 2023-ra ez az arány 17%-ra csökkent. Az óra közbeni jegyzetelés tekintetében a vizsgált időszakok között nincs szignifikáns különbség, ugyanakkor a szótárhasználat gyakorisága 2023-ra mintegy 10%-os növekedést mutat. Hasonló a helyzet a chatelés/szórakozás opciónál is. Ebből arra következtethetünk, hogy bár az okostelefonok már 2019-ben is mindennapjaink részét képezték, vélhetően a pandémiás időszakban rögzült szokások is azt eredményezték, hogy a felhasználók a tanulás mellett szociális kapcsolatokat is növekvő arányban ápták az online térben.

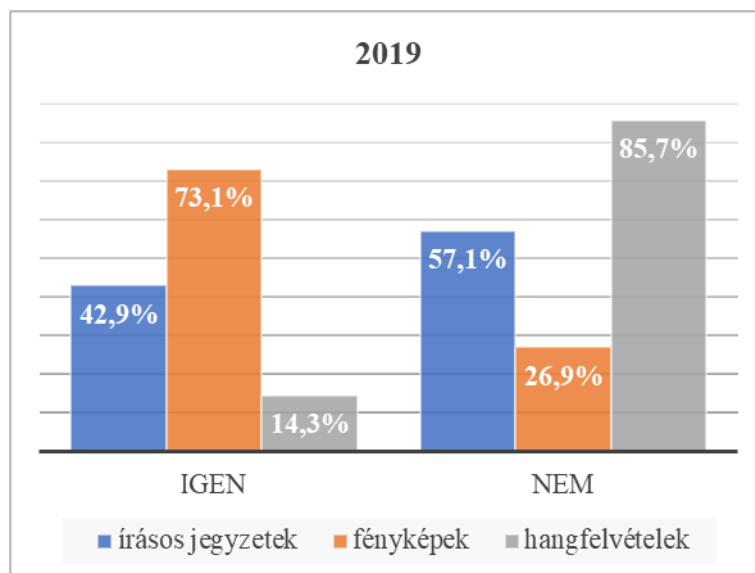
4. ábra Az okostelefonok funkciója a tanítási órákon a diákok körében, 2019

ESZTERHÁZY KÁROLY KATOLIKUS EGYETEM
INFORMATIKA KAR • DIGITÁLIS TECHNOLOGIA INTÉZET
AGRIA MÉDIA KONFERENCIA 2023

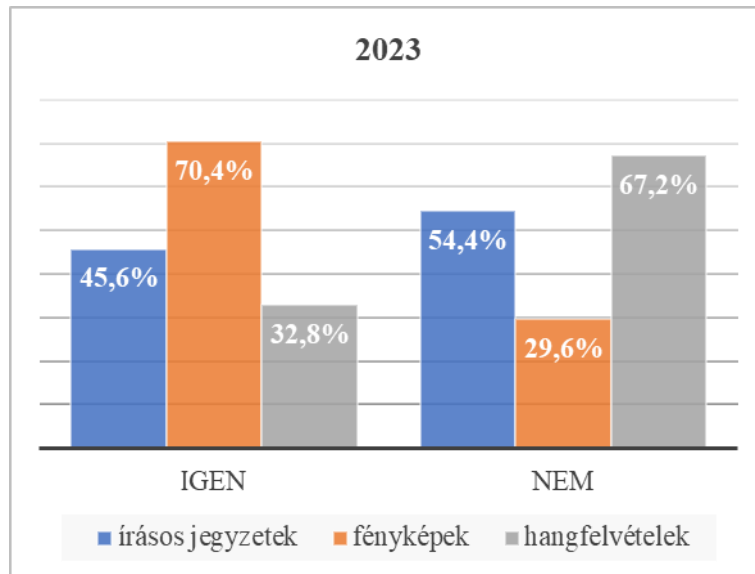
5. ábra Az okostelefonok funkciója a tanítási órákon a diákok körében, 2023

A 6. és 7. ábrákon látható diagramok kifejezetten a diákok óra közbeni jegyzetelési szokásainak alakulását mutatják. A kapott válaszok alapján a vizsgált időszakok között a legnagyobb különbség a tekintetben mutatkozik, hogy 2023-ra az okostelefonok afféle multifunkciós adatrögzítő géppé léptek elő. Ezt igazolják a szerző tapasztalatai is, miszerint a diákok oktatási intézménytől és képzési szinttől függetlenül egyre gyakrabban használják okostelefonjukat hangrögzítő eszközként a tanóra rögzítésére. Ezzel párhuzamosan az írásos jegyzetelés aránya is megnövekedett – annak ellenére, hogy egy mobiltelefon kevésbé ügyesen használható ilyen célra, mint pl. egy táblagép. Ami meglepő, hogy míg korábban elsősorban fényképek formájában rögzítették gyakran a táblaképet, 2023-ra ez szignifikáns csökkenést mutat.

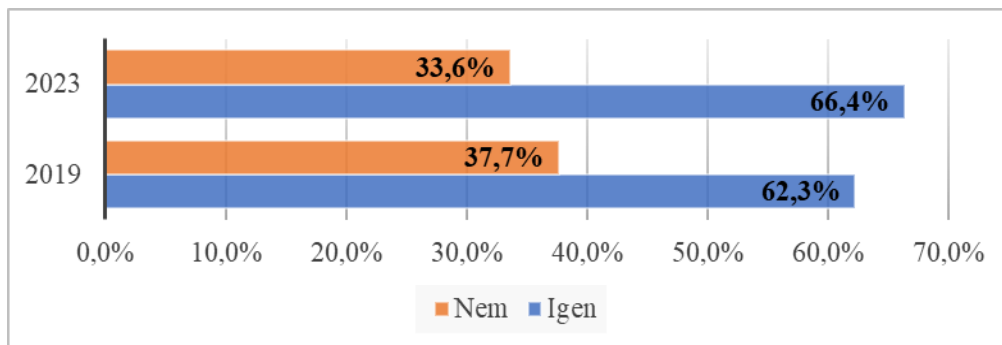
6. ábra Jegyzetek készítése az órán, 2019

ESZTERHÁZY KÁROLY KATOLIKUS EGYETEM
INFORMATIKA KAR • DIGITÁLIS TECHNOLOGIA INTÉZET
AGRIA MÉDIA KONFERENCIA 2023

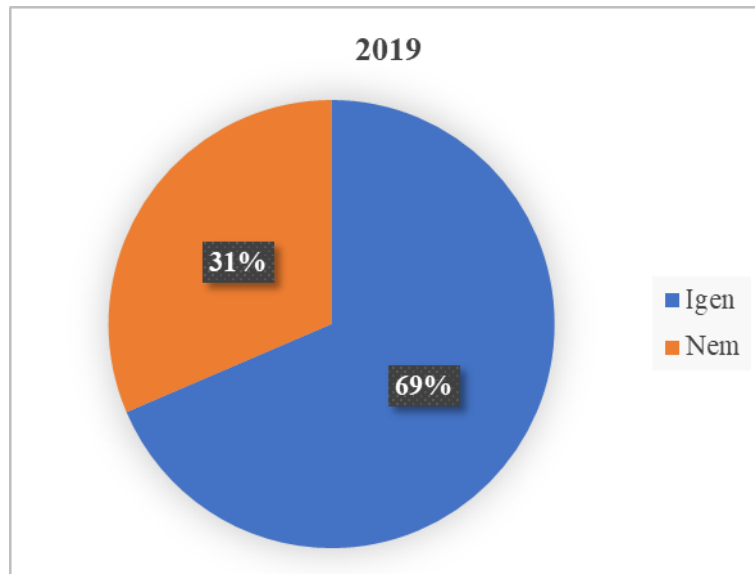
7. ábra Jegyzetek készítése az órán, 2019

A 8. ábrán látható összehasonlítás azon adatokat veti össze, hogy mennyiben változtak az okostelefon-használati szokások a vizsgákra való felkészülés tekintetében. E tekintetben mindkét vizsgált időszakban elmondható, hogy az okostelefonokat a válaszadók ilyen célból is előszeretettel használják, szignifikáns változás ugyanakkor nem mutatható ki a két periódust nézve.

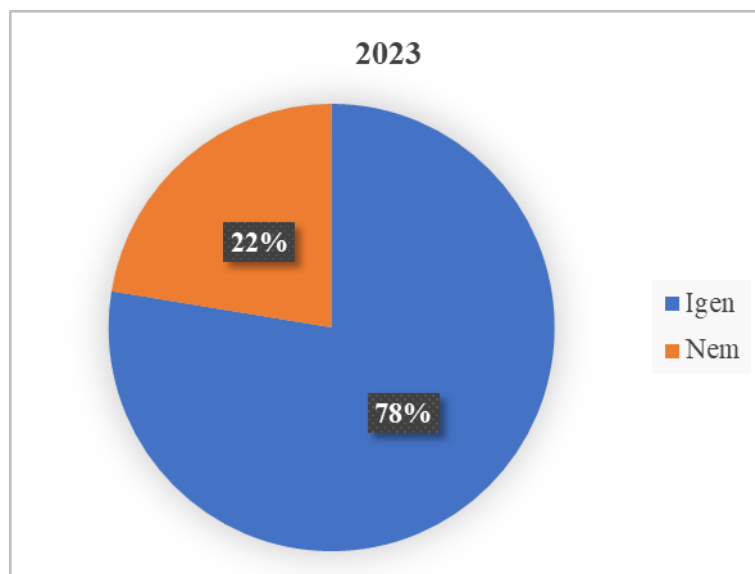

8. ábra Az okostelefon használata a vizsgákra való felkészülésnél

A 9. és 10. ábrán látható diagramok azon válaszokon alapulnak, hogy mennyire használják a válaszadók okostelefonjukat az órarend követésére. Amíg 2019-ben a válaszadók 69%-a válaszolt itt igennel, 2023-ban már 78%-ra növekedett az arányuk. A növekedés mögött a felhasználói szokások mellett vélhetően más tényezők is közrejátszanak, többek között az oktatási intézmények online kínálatának felhasználóbarátabb megjelenítése, ill. speciális órarendi alkalmazások használata, amelyek korábban még nem voltak elérhetők.

9. ábra Órarend követése az okostelefonokon 2019-ben

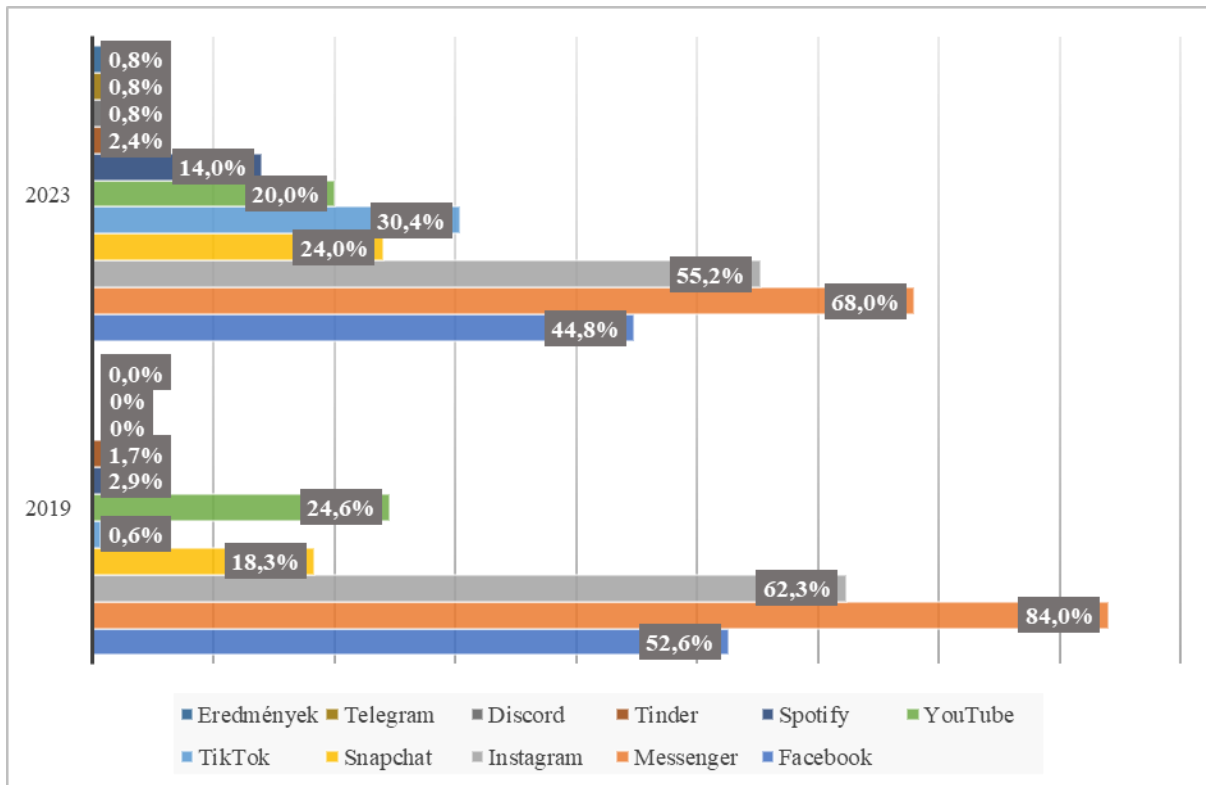
10. ábra Órarend követése az okostelefonokon 2023-ban

A kérdőívben arra is kerestük a választ, hogy mely alkalmazások azok, amelyeket a tanítási órákon rendszeresen alkalmaztak. 2019-ben a Kahoot!, a YouTube, a Moodle, különböző szótáralkalmazások, számítógép, Photomath, GeoGebra, Symbolab alkalmazások voltak a leggyakoribb válaszok. 2023-ban a válaszadók hasonló alkalmazásokat jelöltek meg, a GeoGebra alkalmazás kivételével. Ugyanakkor 2023-ra több új alkalmazás is megjelent a tanítási órákon, többek között a Padlet, HiEdu, Quizziz, Google Classroom, DeepL, Redmenta, Bamboozle, WordWall, Samsung Health, Socrative és a Seterra. Ez a sokrétűség vélhetően magába foglalja az említett alkalmazásokkal való kísérletezést is, keresve az optimális megoldásokat, elsősorban a pandémiás időszak során. Tehát nem állítható egyértelműen, hogy mindez rendszeresen bevetésre került a tanítási órákon. Kivételt képez e tekintetben a szlovákiai iskolákban használt rendszer, az EduPage, amely a magyarországi Krétához hasonlóan az iskolai „létezés” minden lehető aspektusát igyekszik lefedni.

Az órákon használt alkalmazások mellett vizsgáltuk az óráközi szünetekben használt alkalmazások alkalmazását is. E tekintetben a vizsgált időszakok eredményei között minimális az eltérés. A tanulók előszeretettel használják

ESZTERHÁZY KÁROLY KATOLIKUS EGYETEM
INFORMATIKA KAR • DIGITÁLIS TECHNOLOGIA INTÉZET
AGRIA MÉDIA KONFERENCIA 2023

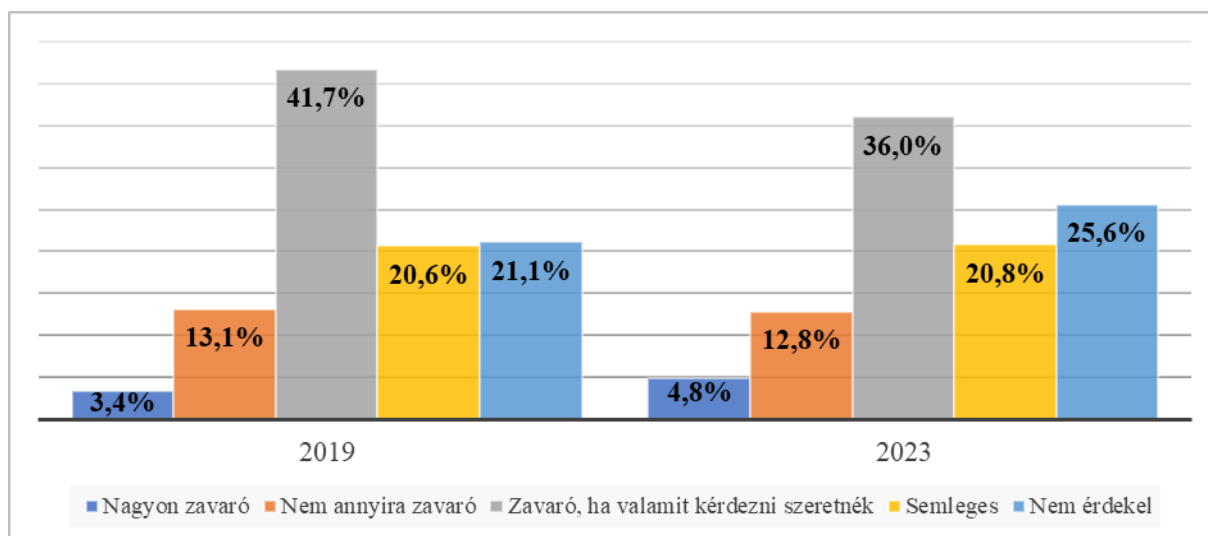
az alábbi platformokat: Facebook, Messenger, Instagram, Snapchat, Youtube, Spotify, Viber, Pinterest és a TikTok. Újabb applikációk is megjelentek a 2023-as eredmények között, mint például az Eredmények, egy tippmix alkalmazás, valamint a Discord és a Telegram nevű chat-applikációk. 2019 és 2023 között elsősorban a TikTok alkalmazásnál szembetűnő a különbség, hiszen a 0,6%-ról 30,4%-ra növekedett használata a diákok körében. Ezzel párhuzamosan egyre kevésbé használják a tanulók a Messenger, Facebook és az Instagram alkalmazásokat, ezzel is igazolva azon tapasztalatokat, hogy a Facebook és kapcsolódó alkalmazásai egyre inkább elavulttá válnak.

11. ábra Applikációk az órák közötti szünetekben

A kutatásban résztvevők arra is válaszoltak, mennyire zavarja őket az, ha valaki a saját okostelefonját használja a környezetében. Az adatokból is látszik (12. ábra), hogy 2023-ra már sokkal elfogadottabb ez a jelenség, tehát kevésbé tartják zavarónak, mint 2019-ben.

12. ábra Zavaró-e az okostelefonok használata a diákok körében?

5. Összegzés

A két vizsgált időszakot összegezve megállapítható, hogy az okostelefonok használata a szlovákiai oktatási intézményekben is követi a globális mintákat, azaz azok egyre mindennaposabbá és ezáltal széles körben is elfogadottabbá válnak. Mint azt az itt bemutatott adatok is igazolják, az okostelefon fokozatosan elveszíti exkluzivitását és az oktatási folyamat szerves részévé válik. Ezt bizonyítják többek között a folyamatosan megjelenő és a tanítási órákon is használt alkalmazások. Ezzel párhuzamosan csökken az okostelefon „zavaró” jellege és válik elfogadottá mind elsődleges, konkrét tantárgyakhoz kapcsolódó didaktikai eszközként, mind pedig másodlagos módon, pl. adatrögzítő eszközként.

6. Irodalomjegyzék

Fajt, B., Bereczky, K. (2021). Blended learning az angol nyelvoktatásban: egy tankönyv online tananyagának bemutatása. *Porta Lingua*. 2021/1. 49-57.

Faragó, B. (2019). Az IKT-eszközök tanulási alkalmazásának több módszerű elemzése. Eszterházy Károly Egyetem.

Kétyi, A. (2017). Egy mobil nyelvtanulási applikáció használata és tapasztalatai a nyelvoktatásban. In: Loch, Á., Dévény, Á. (eds.) *Módszertani kísérletek a nyelvoktatásban - motiváció és eredményesség*. Budapesti Gazdasági Egyetem (BGE): Budapest. 59-66.

Kövér, P. (2022). Digitális oktatás a felsőoktatásban a COVID-19 harmadik hulláma alatt: hallgatói visszajelzések. *Porta Lingua*, 2022/ 2. 117-123.

Ravizza, S. M., Hambrick, D. Z., Fenn, K. M. (2014). Non-academic internet use in the classroom is negatively related to classroom learning regardless of intellectual ability. *Computers & Education* 78, 109–114.